

ADRAN 13: DEFNYDDIO CYNNWYS Y BBC AR ÔL EI GYHOEDDI NEU EI DDARLLEDU

13.1 Cyflwyniad

13.2 Egwyddorion

13.3 Atgyfeiriadau Gorfodol

13.4 Canllawiau

- Cyffredinol
- Ystyriaethau o ran Cywirdeb
- Ystyriaethau o ran Tegwch, Cydsyniad a Phreifatrwydd
- Ystyriaethau o ran Niwed a Thramgwydd
- Rheoli Cynnwys Ar-lein
- Ceisiadau gan Drydydd Partïon am Gynnwys y BBC

13.1 CYFLWYNIAD

Mae archifau golygyddol y BBC yn gofnod cenedlaethol pwysig ac yn adnodd defnyddiol a gwerthfawr. Mae er budd y cyhoedd¹ i'r archifau fod ar gael pan fo'n bosibl ac yn briodol.

Mae'r archifau'n cynnwys yr holl gynnwys sy'n cael ei gynhyrchu a'i gyhoeddi gan y BBC. Maent hefyd yn cynnwys rhai brysluniau a recordiadau sain a deunyddiau ysgrifenedig sydd heb eu cyhoeddi/darlledu, fel nodiadau ymchwil, gohebiaeth a data arall sy'n ymwneud â chynnwys golygyddol.

Nid yw holl archifau'r BBC ar gael i'r cyhoedd – ac mae'r graddau y mae deunydd archif ar gael i'r cyhoedd yn amrywio. Mae rhagdybiaeth bod deunydd sy'n cael ei gyhoeddi ar-lein, fel cynnwys BBC News, yn rhan o archif sy'n hygyrch i'r cyhoedd yn barhaol, oni bai ei fod ar gael dros dro. Gall y BBC ailddefnyddio neu ailfersiynu rhaglenni hanesyddol a, lle bo hynny'n briodol a gyda chaniatâd, gall trydydd partïon wneud hynny. Nid yw brysluniau a recordiadau sain sydd heb eu cyhoeddi/darlledu ar gael i'r cyhoedd ond maent yn dal yn rhan o archifau'r BBC a gall y BBC neu drydydd partïon eu defnyddio eto, lle bo hynny'n briodol.

Mae gan y BBC gyfrifoldeb parhaus i drin ei gynnwys yn unol â'r Canllawiau Golygyddol ar ôl iddo gael ei gyhoeddi neu ei ddarlledu, er enghraifft pan fydd yn cael ei ailddefnyddio neu ei ailfersiynu.

¹ Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.3 Budd y Cyhoedd

Mae'r adran hon yn amlinellu'r camau ychwanegol y dylid eu cymryd pan mae cynnwys yn cael ei ailddefnyddio neu ei ailfersiynu. Mae'n berthnasol i gynnwys sydd wedi cael ei ddarlledu neu ei gyhoeddi'n ddiweddar, gan gynnwys drwy wasanaethau ar-lein fel BBC Sounds neu BBC iPlayer, ac i gynnwys sy'n hanesyddol. Mae hefyd yn berthnasol p'un a yw'r cynnwys yn cael ei ailddefnyddio neu ei ailfersiynu gan y BBC neu gan drydydd parti.

Mae'n cynnwys ceisiadau gan drydydd partion am unrhyw ddeunydd gan y BBC ac mae hefyd yn rhoi sylw i sut mae rheoli cynnwys ar-lein, gan gynnwys ceisiadau i dynnu neu i ddiwygio cynnwys².

13.2 EGWYDDORION

13.2.1 Wrth ailddefnyddio neu ailfersiynu cynnwys, rhaid ystyried y Canllawiau Golygyddol cyfredol. Byddai cynnwys yn yr archifau wedi cael ei wneud yn unol â safonau golygyddol y BBC ar y pryd a, gyda threigl amser, mae'n bosibl bod y safonau hynny wedi newid.

13.2.2 Mae cyfrifoldeb parhaus i barchu preifatrwydd a bod yn deg â chyfranwyr, wrth ailddefnyddio neu ailfersiynu cynnwys.

13.2.3 Mae rhagdybiaeth y bydd deunydd a gyhoeddir ar-lein yn rhan o archif a fydd ar gael yn gyhoeddus ac yn barhaol, oni bai ei fod ond ar gael dros dro. Rhaid cadw'r archif ar-lein mor gyfan â phosibl.

13.2.4 Fel arfer, ni ddylid diwygio cynnwys a gyhoeddwyd gyda'r disgwyliad o fod ar gael yn barhaol, yn enwedig cynnwys newyddion, a dim ond mewn amgylchiadau eithriadol y dylid ei ddileu neu ei guddio.

(Gweler
13.4.27)

13.2.5 Mae cyfrifoldeb parhaus i ystyried didueddrwydd, uniondeb golygyddol ac annibyniaeth y BBC; rhaid peidio â thanseilio'r rhain pan fydd cynnwys yn cael ei ailddefnyddio neu ei ailfersiynu, boed hynny gan y BBC neu gan drydydd parti.

(Gweler Adran 16 - Perthnasoedd Allanol, gan gynnwys Perthnasoedd Masnachol ac Ariannu: 16.2.1)

13.3 ATGYFEIRIADAU GORFODOL - rhaid eu hatgyfeirio ymlaen llaw

² Yr adrannau o God Darlledu Ofcom sy'n ymwneud â hyn yw 2: Niwed a Thramgwydd, 5: Didueddrwydd Dyladwy a Chywirdeb Dyladwy a Rhoi Amlygrwydd Gormodol i Farnau a Safbwyntiau; 7: Tegwch ac 8: Preifatrwydd

Mae pob atgyfeiriad gorfodol yn rhan hanfodol o broses olygyddol a sicrhau cydymffurfiaeth y BBC a rhaid cadw atynt.

Atgyfeirio i'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol

13.3.1 Rhaid i bob cais am ddeunydd sydd heb ei gyhoeddi, heb ei ddarlledu neu heb ei ddefnyddio fel arall – yn cynnwys nodiadau – gan yr heddlu neu mewn cysylltiad ag achos llys, achos llys posibl neu weithdrefnau eraill lle y gallai'r deunydd gael ei ystyried yn dystiolaeth (fel gwrandawiadau disgyblu gan gyrff rheoleiddio), gael ei atgyfeirio i'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni a'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

(Gweler 13.4.41)

Atgyfeiriadau Eraill

13.3.2 Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio cynnwys o'r archif y cafwyd cyn hynny ei fod yn torri safonau golygyddol neu godau rheoleiddio cynnwys gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 13.4.2)

13.3.3 Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio dull cyffyrddiad ysgafn o sicrhau cydymffurfiaeth ar gyfer rhyddhau cynnwys ar raddfa fawr gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 13.4.8)

13.3.4 Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio cynnwys o'r archif a all beri gofid yn groes i ddymuniadau'r cyfranwyr perthnasol, dioddefwyr neu deulu agos rhywun sydd wedi marw gael ei gymeradwyo gan ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, gan y golygydd comisiynu a ddylai, fel arfer, ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 13.4.15)

13.3.5 Rhaid ymgynghori â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni am unrhyw fwriad i ddefnyddio deunydd o'r archif sy'n dangos trosedd os yw achos llys a all fod yn gysylltiedig ar fin dechrau neu wedi dechrau.

(Gweler 13.4.19)

13.3.6 Rhaid i unrhyw gynlluniau i aildefnyddio, ailfersiynu neu drefnu bod cynnwys ar gael fel arall, sy'n cynnwys aelodau o'r Teulu Brenhinol neu'r Palasau Brenhinol, gael eu hatgyfeirio i Swyddog Cyswllt Brenhinol y BBC. Nid yw hyn yn berthnasol i gynnwys newyddion sy'n dangos aelodau o'r Teulu Brenhinol yn cyflawni dyletswyddau cyhoeddus.

(Gweler 13.4.20)

13.3.7 Os oes cynnig, mewn amgylchiadau eithriadol, i beidio â glynu wrth gyfyngiadau ar ailddefnyddio cynnwys o'r archif a allai beri gofid, rhaid ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler
13.4.23)

13.3.8 Rhaid i unrhyw gynnig i dynnu cynnwys ar-lein sydd ar gael yn gyhoeddus o un o safleoedd y BBC neu rywle arall, sydd naill ai yn y ffenestr o fod ar gael, neu ar gael yn barhaol, gael ei atgyfeirio i'r ffigwr golygyddol uwch perthnasol neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a fydd, efallai, yn ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 13.4.27)

13.3.9 Rhaid ymgynghori â Phenaethiaid perthnasol Safonau Golygyddol/Cydymffurfio a Chwynion ynghylch geiriad esboniadau rhaglen-benodol ar gyfer Label Diddymu, Diwygio neu Gywiro.

(Gweler 13.4.29)

13.3.10 Rhaid i geisiadau am dynnu tudalennau a roddwyd i'w cadw â phennawd bras yn datgan nad yw'r dudalen wedi'i diweddar'u'n ddiweddar, gael eu hatgyfeirio i'r ffigwr golygyddol uwch perthnasol.

(Gweler 13.4.30)

13.3.11 Rhaid i bob cais gan drydydd partïon am gynnwys a gyhoeddwyd neu a ddarllledwyd mewn cysylltiad ag achos llys, neu weithdrefnau eraill lle y gallai'r deunydd gael ei ystyried yn dystiolaeth, gael ei atgyfeirio i'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni a'r tîm Polisi Golygyddol.

(Gweler 13.4.32)

13.3.12 Rhaid i'r timau Gwasanaeth Cyhoeddus y DU a World Service ymgynghori â thîm cyfreithiol Technoleg a Chynnyrch Defnyddwyr³ am unrhyw gais gan drydydd partïon i ailddefnyddio neu ailfersiynu deunydd y BBC (gan gynnwys cynnwys golygyddol, metadata ac asedau eraill) fel cydrannau deallusrwydd artiffisial. Rhaid i dimau BBC Studios ymgynghori â thîm Materion Rheoleiddio BBC Studios am unrhyw geisiadau o'r fath. Gellir ymgynghori hefyd â'r tîm Polisi Golygyddol ym mhob achos.

(Gweler 13.4.34)

13.3.13 Dylai ceisiadau gan drydydd partïon i gael deunydd sydd heb ei ddefnyddio, yn cynnwys nodiadau, brysluniau neu recordiadau sain, gael eu hatgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol, a fydd o bosibl yn ymgynghori â'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol mewn achosion sensitif.

³ ConsumerTechnology&ProductsLegal@bbc.co.uk

(Gweler
13.4.36)

13.3.14 Dylai unrhyw gynnig i roi manylion personol, sylwadau neu wybodaeth bersonol arall unigolyn i drydydd parti heb gael cydsyniad yr unigolyn gael ei atgyfeirio i sylw ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a ddylai fel arfer ymgynghori â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni, a phan fo'n briodol, â'r tîm Hawliau Gwybodaeth.

(Gweler
13.4.37)

13.4 CANLLAWIAU

Cyffredinol

13.4.1 Wrth ailddefnyddio neu ailfersiynu cynnwys, rhaid ystyried y Canllawiau Golygyddol cyfredol. Byddai cynnwys yn yr archifau wedi cael ei wneud yn unol â safonau golygyddol y BBC ar y pryd a, gyda threigl amser, mae'n bosibl bod y safonau hynny wedi newid.

Mae'r gofyniad hwn yn berthnasol beth bynnag fo'r llwyfan arfaethedig ac oedran y deunydd – gan gynnwys cynigion sy'n cynnwys deallusrwydd artiffisial, i ddefnyddio cynnwys archif y BBC.

13.4.2 Pan fydd cynnwys yn cael ei ailddefnyddio, ei ailfersiynu neu'n cael ei ddarparu fel arall, rhaid ystyried dyfarniadau o dorri safonau golygyddol gan Uned Cwynion Gweithredol y BBC, Ymddiriedolaeth y BBC neu ragflaenwyr eraill, ac achosion o dorri cod a gofnodwyd gan Ofcom neu gyrff rheoleiddio blaenorol.

Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio cynnwys o'r archif y cafwyd yn flaenorol ei fod yn torri safonau golygyddol neu godau rheoleiddio gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol a fydd yn ystyried:

- a fu newid mewn safonau ers y dyfarniad gwreiddiol
- a fyddai modd rhyddhau'r cynnwys pe bai'n cael ei olygu a/neu pe bai gwybodaeth ychwanegol yn cael ei darparu.

13.4.3 Mae'n bosibl na fydd yn briodol i gynnwys golygyddol a gafodd ei ddarlledu neu ei gyhoeddi'n wreiddiol yn y DU sy'n cael ei ailddefnyddio ar lefel ryngwladol gael ei ailddefnyddio yn yr holl diriogaethau drwy'r byd ar sail dyletswydd o ofal tuag at gyfranwyr mewn gwledydd tramor neu staff y BBC. Dylid hefyd ystyried materion yn ymwneud â hawliau.

13.4.4 Pan fydd hynny'n briodol, dylid ei gwneud yn glir i gynulleidfaoedd nad yw cynnwys yn gyfoes. Mae'n bosibl y bydd angen dangos labeli, dyddiadau darlledu cyntaf, gwybodaeth am y cyd-destun neu hysbysiadau eraill i wneud yn glir mai cynnwys o'r archif ydyw er mwyn osgoi camarwain cynulleidfaoedd.

13.4.5 Pan fydd cynnwys yn cael ei aildddefnyddio neu ei ailfersiynu, neu'n cael ei ddarparu fel arall at ddefnydd y BBC neu drydydd parti, dylid ystyried ei gyddestun gwreiddiol ac ni ddylid ei gamgyfleu fel arfer. Gellir cyfiawnhau eithriadau am resymau golygyddol, er enghraifft wrth ddefnyddio cynnwys at ddibenion comedi/dychan. Fodd bynnag, bydd ystyriaethau o ran tegwch a niwed a thramgwydd yn berthnasol.

Dylid hefyd ystyried hawlfraint gyfreithiol, materion diogelu data a'r hawl gyfreithiol i breifatrwydd.

13.4.6 Er y byddwn yn parchu'r ffaith bod cynnwys archifol yn gofnod hanesyddol, rhaid ystyried a fydd yn briodol ei ddefnyddio heb ei olygu ac a fyddai hyn yn groes i'r Canllawiau Golygyddol neu i'r gyfraith.

Gall fod yn briodol nodi bod cynnwys archifol wedi'i olygu neu ei dynnu, er mwyn hysbysu cynulleidfaoedd bod cofnod wedi'i newid.

13.4.7 Dylid adolygu cytundebau sy'n ymwneud â hawl i weld cynnwys neu leoliad cyn trefnu iddo fod ar gael gan ei bod yn bosibl y bydd amodau arbennig yn berthnasol i'w aildddefnyddio.

13.4.8 Wrth ryddhau casgliadau mawr o gynnwys archifol, gall fod yn dderbyniol mabwysiadu dull cyffyrddiad ysgafn o sicrhau cydymffurfiaeth, lle mae'r risgiau cyffredinol o dorri safonau yn cael eu lliniaru drwy nodi rhannau o'r casgliad y mae'n rhaid eu hepgor neu sicrhau cydymffurfiaeth lwyr ynddynt. Pan gaiff ei gyhoeddi neu ei ddarlledu, dylid darparu ffordd i'r cyhoedd ddod i gysylltiad ac i ni ymateb yn gyflym os bydd angen.

Rhaid i unrhyw gynnig i ddefnyddio dull cyffyrddiad ysgafn o sicrhau cydymffurfiaeth ar gyfer rhyddhau cynnwys ar raddfa fawr gael ei atgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol a fydd yn ystyried natur y cynnwys ac a yw'r trefniadau cydymffurfio arfaethedig yn briodol ar gyfer y cynnwys hwnnw.

13.4.9 Mae rhagdybiaeth y bydd deunydd a gyhoeddir ar-lein yn rhan o archif a fydd ar gael yn gyhoeddus ac yn barhaol, oni bai ei fod ond ar gael dros dro. Rhaid cadw'r archif ar-lein mor gyfan â phosibl.

(Gweler 13.4.28)

Ystyriaethau o ran Cywirdeb

13.4.10 Ni ddylid aildddefnyddio cynnwys mewn ffordd sy'n camarwain y gynulleidfa'n sylweddol ynghylch sefyllfa, digwyddiadau neu'r hyn sy'n cael ei bortreadu. Mae'n bosibl y bydd angen ei labelu. Mae'n bosibl y bydd eithriadau at ddibenion rhaghysebysebion, comedi neu adloniant.

Efallai fod deunydd y mae gwneuthurwyr cynnwys yn bwriadu ei aildddefnyddio neu ei ailfersiynu yn anghywir, neu wedi dyddio a, lle bo'n briodol, dylid ei gwneud yn glir i gynulleidfaoedd ei fod yn archifol.

(Gweler Adran 3 Cywirdeb: 3.4.32)

Cynnwys y mae Amgylchiadau sy'n Newid yn Effeithio arno

13.4.11 Fel arfer, dylid gwirio cynnwys y bwriedir ei ailddangos i wneud yn siŵr nad yw wedi dyddio o ganlyniad i ddigwyddiadau, yn cynnwys marwolaeth y cyfrannwr y gwyddom amdani, neu newidiadau bywyd sylweddol sy'n effeithio ar gyfrannwr, a rhywun sy'n cael ei amau yn cael ei arestio, yn apelio neu'n cael ei gyhuddo. Mewn rhai achosion, efallai y bydd angen gwneud cyhoeddiad ar yr awyr neu ddefnyddio label priodol ac mewn achosion eraill, efallai bydd angen newid neu ddileu cynnwys penodol.

(Gweler Adran 3 Cywirdeb: 3.4.32)

Ystyriaethau o ran Tegwch, Cydsyniad a Phreifatrwydd

13.4.12 Mae cyfrifoldeb parhaus i barchu preifatrwydd a bod yn deg â chyfranwyr.

13.4.13 Cyn aildddefnyddio neu ailfersiynu cynnwys, rhaid gwirio unrhyw gydsyniadau perthnasol sydd ar gael a roddwyd gan gyfranwyr a chadw at unrhyw gyfyngiadau ar aildddefnyddio'r cynnwys fel arfer, oni bai y gellir dangos bod amgylchiadau wedi newid ers gosod y cyfyngiadau, fel nad ydynt yn berthnasol bellach.

(Gweler Adran 6 Tegwch: 6.4.1-6.4.2)

13.4.14 Gall cynnwys archifol fod yn fwy sensitif dros amser, er enghraifft os yw cyfranwyr:

- wedi marw neu wedi dioddef salwch, trawma emosiynol neu wedi cael eu cynnwys fel cyfranwyr agored i niwed fel arall
- wedi datgelu gwybodaeth bersonol sensitif yn y cynnwys archifol
- wedi eu cynnwys fel plant pan nad oeddent yn gallu rhoi cydsyniad ar sail gwybodaeth
- wedi ymddangos fel pobl ifanc y gallai eu bywydau fod wedi newid.

(Gweler Adran 6 Tegwch: 6.4.10)

Rhaid ystyried sut i leihau'r gofid posibl i gyfranwyr sy'n dal yn fyw pan fydd cynnwys o'r fath yn cael ei aildddefnyddio, ei ailfersiynu neu ei ddarparu fel arall.

13.4.15 Lle byddai defnyddio cynnwys archifol yn gallu peri gofid i gyfranwyr, i ddioddefwyr neu i aelodau o deulu agos pobl sydd wedi marw sy'n ymddangos ynddo, dylent gael eu hysbysu fel arfer am gynlluniau i'w aildddefnyddio, hyd y

gellir gwneud hynny'n rhesymol. **Os byddant yn gwrthwynebu ei ailddefnyddio, rhaid i unrhyw gynnig i wneud hynny gael ei gymeradwyo gan ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, gan y golygydd comisiynu, a ddylai, fel arfer, ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol.** Ni roddir cymeradwyaeth fel arfer oni bai fod y budd i'r cyhoedd o'i ailddefnyddio yn bwysicach na'r gwrthwynebiad⁴.

13.4.16 Dim ond pan fydd cyfiawnhad golygyddol y dylid defnyddio cynnwys archifol o bobl y gellir eu hadnabod yn galaru neu'n ofidus. Dylid pwysu a mesur amgylchiadau'r recordiad, fel y lleoliad; a natur y cynnwys, fel yr agosrwydd a'r hyd, yn erbyn y budd i'r cyhoedd o ailddefnyddio'r cynnwys.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.4.53-7.4.57)

13.4.17 Rhaid cael cyfiawnhad golygyddol dros ailddefnyddio cynnwys ffeithiol mewn dramâu a dramâu dogfen, rhaglenni adloniant a chynnwys dychanol a rhaid iddo beidio â chreu annhegwch.

Ni ddylai achosi annifyrrwch neu dramgwydd heb gyfiawnhad i bobl y gellir eu hadnabod sy'n ymddangos yn y cynnwys archifol nac i'w perthnasau agos sy'n fyw.

(Gweler Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.4.44 ac Adran 6 Tegwch: 6.4.27)

Ynghylch portreadu pobl go iawn mewn dramâu, gweler Tegwch.

(Gweler Adran 6 Tegwch: 6.4.58-6.4.59)

Ar gyfer unrhyw gynnig i ddefnyddio deunydd o siambrau neu bwyllgorau Seneddau neu Gynulladau, gan gynnwys San Steffan, gweler Gwleidyddiaeth a Pholisi Cyhoeddus.

(Gweler Adran 10 Gwleidyddiaeth a Pholisi Cyhoeddus: 10.4.10)

Cynnwys a Gafwyd drwy Recordio Cudd

13.4.18 Mae'n bosibl y bydd cynnwys a gafwyd drwy recordio cudd yn tresmasu ar breifatrwydd a/neu yn datgelu drwgweithredu. Wrth ystyried y cyfiawnhad golygyddol am ei ailddefnyddio, rhaid asesu'r budd i'r cyhoedd.

(Gweler Adran 7 Preifatrwydd: 7.4.11-7.4.29)

Cynnwys sy'n Dangos Gweithgarwch Anghyfreithlon neu Wrthgymdeithasol

13.4.19 Rhaid cael cyfiawnhad golygyddol dros ddefnyddio deunydd archifol sy'n ymwneud â throseddau a dioddefwyr troseddau. Er y gallai fod budd clir i'r cyhoedd o ddangos cynnwys sy'n dangos ymddygiad anghyfreithlon neu

⁴ Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.3 Budd y Cyhoedd

wrthgymdeithasol y tro cyntaf y caiff ei ddarlledu, gallai'r budd hwnnw leihau dros amser. Rhaid ystyried unrhyw gynnydd i aildddefnyddio fesul achos.

Wrth ryddhau cynnwys archifol sy'n ymwneud â throseddau, dioddefwyr troseddau a gweithgarwch gwrthgymdeithasol, dylai gwneuthurwyr cynnwys wneud y canlynol:

- osgoi defnyddio'r un digwyddiad dro ar ôl tro i ddangos thema gyffredinol
- peidio â defnyddio cynnwys archifol sy'n dangos un trosedd y gellir ei adnabod i bortreadu un arall
- cymryd gofal wrth ddefnyddio lluniau archifol o garcharorion i ddisgrifio trosedd penodol neu fath o drosedd. Rhaid sicrhau nad oes modd adnabod unigolion os nad oeddent â rhan yn y trosedd dan sylw.

Rhaid ymgynghori â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni am unrhyw fwriad i ddefnyddio deunydd o'r archif sy'n dangos trosedd os yw achos llys a all fod yn gysylltiedig ar fin dechrau neu wedi dechrau.

(Gweler y canllawiau: Ailddefnyddio Cynnwys Ffeithiol sy'n Dangos Ymddygiad Anghyfreithlon neu Wrthgymdeithasol)

Cynnwys Brenhinol o'r Archif

13.4.20 Mae cynnwys sy'n dangos aelodau o'r Teulu Brenhinol neu'r Palasau Brenhinol yn aml yn dod o dan drefniadau contractiol penodol, yn enwedig lle mae'r BBC wedi negodi mynediad penodol. **Rhaid atgyfeirio unrhyw gynlluniau i aildddefnyddio, ailfersiynu neu drefnu bod cynnwys archifol o'r fath ar gael fel arall, i sylw Swyddog Cyswllt Brenhinol y BBC. Nid yw hyn yn berthnasol i gynnwys newyddion sy'n dangos aelodau o'r Teulu Brenhinol yn cyflawni dyletswyddau cyhoeddus.**

Ystyriaethau o ran Niwed a Thramgwydd

13.4.21 Rhaid ystyried y canllawiau cyfredol ar Niwed a Thramgwydd wrth aildddefnyddio unrhyw gynnwys archifol. Wrth asesu priodoldeb aildddefnyddio, dylid ystyried y canlynol:

- digwyddiadau ac amgylchiadau cyfoes a all olygu ei bod yn amhriodol ei ryddhau
- newidiadau yn agweddau'r cyhoedd at gynnwys a allai beri tramgwydd
- newidiadau o ran llwyfan, gwasanaeth neu slot amser a fyddai'n effeithio ar ddisgwyliadau'r gynulleidfa
- a yw'r ffordd y gellir dod o hyd i gynnwys ar-lein, drwy ddolenni neu fewnblannu mewn gwefannau eraill, yn golygu efallai na fydd

cynulleidfaoedd yn barod neu'n sylweddoli ei fod yn gynnwys archifol, gan gynyddu'r risg o beri tramgwydd o bosibl.

(Gweler Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.4.35)

13.4.22 Lle na fyddai cynnwys archifol wedi cael ei wneud gan y BBC heddiw oherwydd newid mewn safonau neu agweddau, fe ellir cael rhesymau i drefnu iddo fod ar gael yn awr. Gallai'r rhain gynnwys os yw o ddiddordeb hanesyddol neu ddiwylliannol, neu os oes cyfiawnhad golygyddol amdano fel arall er budd y cyhoedd.⁵ Dylai'r cynnwys gael ei amserlennu a/neu ei labelu'n briodol.

(Gweler Adran 5 Niwed a Thramgwydd: 5.1)

13.4.23 Rhaid cael cyfiawnhad golygyddol dros ddefnyddio cynnwys archifol trawmatig, yn enwedig pan fydd yn cynnwys pobl y gellir eu hadnabod, a rhaid i'r budd i'r cyhoedd fod yn bwysicach na materion sy'n ymwneud â phreifatrwydd neu niwed a thramgwydd. Ni ddylid ei ddefnyddio fel 'papur wal'.

Dylid cadw at unrhyw gyfyngiadau ar ei ailddefnyddio fel arfer. Os oes cynnig, mewn amgylchiadau eithriadol, i beidio â glynu wrth gyfyngiadau ar gynnwys o'r archif a allai beri gofid, rhaid ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol.

Rheoli Cynnwys Ar-lein

13.4.24 Ar adeg cyhoeddi cynnwys golygyddol ar-lein, dylid cael strategaeth ar gyfer ei reoli dros amser. Dylid ystyried a oes angen diweddarau'r cynnwys neu, os nad oes, sut y dylid ei drin.

13.4.25 Er mwyn osgoi camarwain defnyddwyr yn sylweddol, dylid dangos yn glir fel arfer pryd y cafodd y cynnwys ei gyhoeddi gyntaf ac, os yw'n berthnasol, y tro diwethaf iddo gael ei ddiweddarau'n sylweddol. Dylid cyfeirio'n glir at newidiadau i gynnwys sydd ar gael am gyfnod penodol ac sydd ar gael yn barhaol.

13.4.26 Pan fydd newid sylweddol yn cael ei wneud i gynnwys, fel arfer dylid dangos y newid i ddefnyddwyr. Mewn amgylchiadau eithriadol, efallai y bydd rhesymau, gan gynnwys ystyriaethau cyfreithiol neu olygyddol, dros beidio â gwneud hynny.

13.4.27 Mae cynnwys ar-lein y BBC ar gael am byth ac mae'n gofnod cyhoeddus parhaol ac mae ei fodolaeth er budd i'r cyhoedd. Ni ddylid ei newid fel arfer.

Lle mae disgwyliad y bydd cynnwys, o enw un unigolyn i raglen gyfan, yn cael ei ddarparu fel ei fod ar gael yn barhaol, dim ond mewn amgylchiadau eithriadol y dylid ei dynnu neu ei guddio.

⁵ Gweler Adran 1 Safonau Golygyddol y BBC: 1.3 Budd y Cyhoedd

Gall y rhain gynnwys rhesymau cyfreithiol, risgiau i ddiogelwch unigolion neu achos difrifol o dorri safonau golygyddol na ellir ei unioni heb dynnu'r cynnwys; neu lle mae digwyddiadau trist yn golygu nad yw'n weddus parhau i sicrhau bod rhaglen sydd â chynnwys tebyg yn dal i fod ar gael.

Tynnu cynnwys fydd y dewis olaf, ac ni ddylai cynhyrchwyr cynnwys guddio neu dynnu cynnwys fel arfer tra'n ystyried ceisiadau, gan gynnwys ceisiadau sy'n cael eu galw'n 'yr hawl i anghofio', oni bai fod rhesymau cyfreithiol neu olygyddol dros wneud hynny.

Rhaid i unrhyw gynnyg i dynnu cynnwys ar-lein sydd ar gael yn gyhoeddus o un o safleoedd y BBC neu rywle arall, sydd naill ai yn y ffenestr o fod ar gael, neu ar gael yn barhaol, gael ei atgyfeirio i'r ffigwr golygyddol uwch perthnasol neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a fydd, efallai, yn ymgynghori â'r tîm Polisi Golygyddol.

Dylai'r ystyriaethau gynnwys:

- niwed posibl tynnu'r cynnwys i fudd y cyhoedd ac i gyfanrwydd yr hyn sy'n dal i fod ar gael i'r cyhoedd
- unrhyw niwed neu ofid sylweddol y mae parhau i gyhoeddi yn ei achosi i unigolyn y mae gan gynhyrchwyr cynnwys ddyletswydd gofal tuag ato
- a yw'r wybodaeth wedi cael ei chyhoeddi gan rai heblaw'r BBC neu a yw ar gael mewn cofnod cyhoeddus. Os felly, dylid gwrthod ceisiadau i dynnu'r cynnwys fel arfer.

Hyd yn oed pan fydd cynnwys eisoes yn cylchredeg yn eang ar y rhyngwrwyd, rhaid i unrhyw benderfyniad i'w dynnu fod yn gyson â'r Canllawiau Golygyddol.

(Gweler y canllawiau: Tynnu Cynnwys BBC Online)

Lle gallai hynny fod â sgil-ffeithiau cyfreithiol, dylai unrhyw gynnyg i dynnu cynnwys gael ei atgyfeirio fel arfer i'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni, sy'n gallu ymgynghori â'r tîm Hawliau Gwybodaeth os yw'r deunydd dan sylw yn cynnwys gwybodaeth bersonol y gellid, o bosib, adnabod rhywun byw ohoni.

13.4.28 Fel arfer, dylid gwrthod ceisiadau i dynnu cynnwys lle mae cyfranwyr i gynnwys y BBC yn cwyno nad oeddent wedi cydsynio i ddangos eu cyfraniad ar-lein neu i drefnu iddo fod ar gael yn barhaol, os oeddent wedi rhoi cydsyniad ar sail gwybodaeth i un rhan o'r BBC ac nad yw presenoldeb y cynnwys yn peryglu eu diogelwch.

13.4.29 Dylid gwrthod ceisiadau i dynnu sylwadau oddi ar lwyfannau'r BBC a chyfryngau cymdeithasol eraill hefyd fel arfer os yw telerau ac amodau neu bolisi preifatrwydd y BBC a oedd wedi'u cyhoeddi ar y pryd yn rhoi amddiffyniad digonol.

(Gweler Adran 17 Cystadlaethau, Pleidleisiau a Rhyngweithio: 17.4.64 -17.4.66)

Dim ond yr uwch gynhyrchydd, y comisiynydd neu'r ffigwr golygyddol uwch perthnasol ddylai gychwyn tynnu a diddymu cynnwys ar-lein. Mae hyn hefyd yn berthnasol i unrhyw gynnig i dynnu cynnwys dosbarthedig oddi ar lwyfannau partneriaid.

Rhaid ymgynghori â Phenaethiaid perthnasol Safonau Golygyddol/Cydymffurfio a Chwynion ynghylch geiriad esboniadau rhaglen-benodol ar gyfer Label Diddymu, Diwygio neu Gywiro. Mewn rhai amgylchiadau, dylid hysbysu Swyddfa'r Wasg os rhoddir Label Diddymu, Diwygio neu Gywiro ac esboniad.

Fel arfer, dylid gwneud gwelliannau sydd wedi'u cymeradwyo er mwyn osgoi triniaeth anghyfiawn neu annheg yn brydlon, yn glir ac yn briodol ac fel arfer dylent nodi beth oedd yn anghywir, yn ogystal â'i gywiro.

(Gweler Adran 3 Cywirdeb: 3.4.33-3.4.35)

13.4.30 Rhaid i geisiadau am dynnu tudalennau a roddwyd i'w cadw â phennawd bras yn datgan nad yw'r dudalen wedi'i diweddarau'n ddiweddar, gael eu hatgyfeirio i'r ffigwr golygyddol uwch perthnasol a fydd yn ystyried a ddylid, fel eithriad, dynnu'r dudalen sy'n gofnod cyhoeddus.

Ceisiadau gan Drydydd Partïon am Gynnwys y BBC⁶

13.4.31 Mae gan y BBC gyfrifoldeb parhaus tuag at ei gynnwys. Rhaid i'r ffordd mae trydydd partïon yn ei ddefnyddio beidio ag amharu ar ddiueddrwydd, uniondeb golygyddol nac annibyniaeth y BBC.

Deunydd wedi'i Gyhoeddi/Darlledu

13.4.32 Rhaid i bob cais gan drydydd partïon am gynnwys a gyhoeddwyd neu a ddarlledwyd mewn cysylltiad ag achos llys, neu weithdrefnau eraill lle y gallai'r deunydd gael ei ystyried yn dystiolaeth, gael ei atgyfeirio i'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni a'r tîm Polisi Golygyddol. Bydd y tîm Polisi Golygyddol yn ystyried a fyddai derbyn y cais yn amharu ar ddiueddrwydd, uniondeb golygyddol neu annibyniaeth y BBC.

13.4.33 Ar gyfer pob cais arall gan drydydd partïon am gynnwys golygyddol, wrth benderfynu a yw'n briodol ei ryddhau, dylid ystyried y canlynol:

- unrhyw oblygiadau o ran hawlfraint neu unrhyw oblygiadau cyfreithiol, contractiol neu olygyddol

⁶ Nid yw'r adran hon o'r Canllawiau Golygyddol, sy'n ymdrin â chynnwys sydd wedi'i gyhoeddi/darlledu a chynnwys sydd heb ei gyhoeddi/heb ei ddarlledu, yn berthnasol lle mae gofyniad statudol i gyflwyno cynnwys, er enghraifft i Ofcom

- a yw'r cynnwys yn ddadleuol, yn sensitif, neu ddim yn cyrraedd safonau a dderbynnir yn gyffredinol heddiw neu a allai effeithio ar breifatrwydd cyfrannwr o'i ryddhau
- natur y trydydd parti
- a yw hwn yn gais gan gyfrannwr am ddeunydd sy'n ymwneud â'r cyfraniad gwreiddiol
- a oes perthynas allanol sydd eisoes yn bodoli, yn cynnwys a yw'r sefydliad yn bartner
- a fyddai'r defnydd yn fasnachol a/neu a ddylai un o is-gwmnïau masnachol y BBC ymdrin ag ef
- a fyddai'r defnydd yn anfasnachol, yn cynnwys defnydd addysgol neu ddefnydd at ddibenion hyfforddi, ar gyfer newyddiaduraeth seiliedig ar ddata neu er budd y cyhoedd fel arall.

Ar gyfer defnydd anfasnachol, fel arfer dylid codi ffi sy'n adlewyrchu'r gost o ddarparu'r cynnwys a'i gwneud yn ofynnol fel arfer cael trwydded neu gytundeb ysgrifenedig arall yn pennu sut y gellir ei ddefnyddio.

Mae un o wefannau'r BBC yn egluro sut y gall y cyhoedd wneud cais am gynnwys⁷.

13.4.34 Dylai trydydd partion sy'n ailddefnyddio neu'n ailfersiynu deunydd y BBC (gan gynnwys cynnwys golygyddol, metadata ac asedau eraill) fel cydrannau technoleg awtomataidd, fel deallusrwydd artiffisial, wneud hynny yn unol â gwerthoedd a safonau'r Canllawiau Golygyddol. Ar gyfer Gwasanaethau Cyhoeddus y DU a World Service, rhaid ymgynghori â thîm cyfreithiol Technoleg a Chynnyrch Defnyddwyr⁸. Ar gyfer ceisiadau BBC Studios, rhaid atgyfeirio i adran Materion Rheoleiddiol BBC Studios. Gellir ymgynghori hefyd â'r tîm Polisi Golygyddol ym mhob achos.

13.4.35 Dylai trefniadau trwyddedu fel arfer gynnwys darpariaeth i ddeunydd y BBC gael ei ddileu neu ei rwystro ar unwaith os bydd y BBC yn gofyn am hynny. Rhaid peidio â golygu deunydd y BBC oni bai fod y BBC yn cytuno i hynny.

(Gweler Adran 16 - Perthnasoedd Allanol, gan gynnwys Perthnasoedd Masnachol ac Ariannu: 16.4.5)

Deunydd Heb ei Gyhoeddi/heb ei Ddarlledu

13.4.36 Dylai ceisiadau gan drydydd partion i gael deunydd sydd heb ei ddefnyddio, yn cynnwys nodiadau, brysluniau neu recordiadau clywedol, gael eu hatgyfeirio i'r tîm Polisi Golygyddol, a fydd o bosibl yn ymgynghori â'r

⁷ Y wefan Alla i Ddefnyddio Cynnwys y BBC?

⁸ ConsumerTechnology&ProductsLegal@bbc.co.uk

Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol mewn achosion sensitif. Bydd y tîm Polisi Golygyddol yn ystyried:

- y budd i'r cyhoedd
- a fyddai ei ryddhau'n amharu ar ddiueddrwydd, uniondeb golygyddol neu annibyniaeth y BBC
- sut y bwriedir defnyddio'r deunydd.

(Gweler 13.4.32-13.4.34 a 13.4.41)

Mae proses ar wahân ar gyfer Canolfan Archifau Ysgrifenedig y BBC.

13.4.37 Dylai unrhyw gynnig i roi manylion personol, sylwadau neu wybodaeth personol arall unigolyn i drydydd parti heb gael cydsyniad yr unigolyn, gan ei atgyfeirio i sylw ffigwr golygyddol uwch neu, yn achos cwmnïau cynhyrchu annibynnol, i'r golygydd comisiynu, a ddylai fel arfer ymgynghori â'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni, a phan fo'n briodol, â'r tîm Hawliau Gwybodaeth.

13.4.38 Ni ddylid byth â rhoi'r hawl i weld deunydd sydd heb ei ddefnyddio:

- os byddai hynny'n achosi perygl i bobl, gan gynnwys y bobl sy'n gweithio i'r BBC
- os byddai hynny'n ei gwneud yn fwy anodd casglu deunydd o'r fath yn y dyfodol
- os yw'n ymddangos bod y ceisiadau'n pysgota am dystiolaeth
- os yw'r deunydd yn cynnwys gwybodaeth sy'n dangos pwy yw ffynhonnell neu gyfrannwr cyfrinachol
- os bydd yn gwrthdaro â rhwymedigaethau contract y BBC
- os byddai ei drosglwyddo'n amharu ar hawliau trydydd partion.

13.4.39 Dim ond mewn amgylchiadau eithriadol y bydd y BBC yn rhyddhau deunydd sydd heb ei gyhoeddi/heb ei ddarlledu i unigolion neu sefydliadau at ddibenion cysylltiadau cyhoeddus, marchnata neu fasnachol, a lle mae modd cadw ei uniondeb golygyddol a'i annibyniaeth.

13.4.40 Pan fydd gan y BBC gytundeb partneriaeth, dim ond pan fydd modd cynnal uniondeb golygyddol ac annibyniaeth y BBC y bydd deunydd heb ei gyhoeddi neu heb ei ddarlledu yn cael ei ryddhau.

13.4.41 Rhaid i bob cais am ddeunydd sydd heb ei gyhoeddi, ei ddarlledu neu ei ddefnyddio fel arall – yn cynnwys nodiadau – gan yr heddlu neu mewn cysylltiad ag achos llys, achos llys posibl neu weithdrefnau eraill lle y gallai'r deunydd gael ei ystyried yn dystiolaeth (fel gwrandawiadau disgyblu gan gyrff rheoleiddio), gael ei atgyfeirio i'r tîm Cyngor Cyfreithiol Rhaglenni a'r Cyfarwyddwr Polisi a Safonau Golygyddol.

Fel arfer ni fydd y BBC yn trosglwyddo deunydd sydd heb ei ddefnyddio mewn amgylchiadau o'r fath, yn cynnwys i'r heddlu, heb gael gorchymyn llys. Weithiau bydd yn briodol ildio i orchymyn o'r fath; ar adegau eraill bydd angen ei herio ac apelio yn ei erbyn i lysoedd uwch.

Nid oes rhwymedigaeth gyfreithiol i gadw dogfennau, cofnodion neu ddeunydd sydd heb ei ddefnyddio oni bai a nes eu bod yn destun cais gan yr heddlu neu'r llysoedd neu fod bygythiad realistig o ymglyfreitha.